

#101. Parlamentul lucrează pentru tine?! Activitatea Parlamentului în sesiunea de toamnă a anului 2022 prin prisma monitorizării civice a ședințelor plenare

Sesiunea de toamnă a Parlamentului a început la 15 septembrie și s-a încheiat la 29 decembrie 2022. În această perioadă au avut loc 19 ședințe plenare, dintre care 17 – ordinare și 2 ședințe cu caracter solemn și diplomatic^[1]. Asociația Promo-LEX a monitorizat fiecare ședință plenară a Parlamentului din sesiunea de toamnă a anului 2022 și oferă o retrospectivă a activității legislativului în această perioadă.

Ordinea de zi a ședințelor plenare a numărat 193 de subiecte incluse inițial, ulterior fiind acceptate modificări în proporție de 53%. În opinia Promo-LEX, acest rulaj al includerilor și excluderilor subiectelor de pe ordinea de zi, afectează transparența și previzibilitatea procesului decizional. Cele mai multe solicitări de modificare a ordinii de zi au parvenit de la Biroul permanent (57) și comisiile parlamentare (35). Cea mai mare pondere a modificărilor s-a înregistrat în ședințele din 06.10.2022; 20.10.22 și 17.11.2022.

Transparența decizională a proiectelor examinate de Parlament în sesiunea de toamnă a anului 2022 a fost afectată în mediu în proporție de 69%. Cel mai mult a fost afectată transparența decizională în cazul ședințelor din luna decembrie. În același timp, Promo-LEX apreciază faptul că în această sesiune Legislativul a început să publice informația privind modul prioritar sau regimul de urgență de examinare a actelor normative.

În sesiunea de toamnă 2022 au fost supuse votării în prima lectură 111 proiecte de legi, dintre care două -respinse, în a doua lectură – 98 (1- respins), în lectură finală – 5 proiecte de legi, 22 hotărâri și 2 moțiuni (1-simplă și 1- de cenzură). Menționăm că 29 proiecte au fost votate în aceeași ședință în 2 lecturi. Cele mai multe proiecte supuse votului au ținut de domeniile economic, financiar, fiscal, protecție socială, muncă și sănătate.

Cel mai frecvent au fost supuse votului proiectele de legi înregistrate de Guvern – 43% și majoritatea parlamentară – 41%. Doar 3% din proiectele de legi supuse votului au avut în calitate de autori doar deputați din fracțiunea BCS. În acest sens, evidențiem că pe lângă prioritatea proiectelor înaintate de Guvern și Președinte, Regulamentul Parlamentului prevede și prioritatea proiectelor opoziției parlamentare în fiecare a 6-a ședință de la începutul sesiunii plenare. Totuși, destul de puține proiecte înaintate de opoziție au fost puse pe ordinea

de zi în această sesiune parlamentară. În același timp, am apreciat pozitiv de fiecare dată proiectele care au avut în calitate de autori atât deputați din majoritatea parlamentară, cât și cei din opoziție, acestea întrunind de obicei un vot prin consens al majorității și opoziției (3%).

Urmărind durata ședințelor plenare raportat la numărul proiectelor examinate, s-a constatat că nu se poate contura o dependență strictă între aceste valori. De exemplu, în ședința din 12.12.2022 au fost examinate doar 5 proiecte, însă ședința a durat mai mult de 7,5 ore. Aceasta se explică prin complexitatea proiectelor de legi dezbătute și votate – și anume legile bugetare. La polul opus, în ședința din 29.12.2022 au fost examinate și aprobate 21 de proiecte, iar ședința a durat circa 6,5 ore [\[2\]](#).

O altă constatare în urma monitorizării este că numărul deputaților înregistrați ca prezenți la ședințele plenare este diferit de cel care participă la procesul de vot. În nici o ședință din cele monitorizate numărul maxim al deputaților care au votat pentru un proiect de act normativ nu a fost egal cu cel al deputaților înregistrați. Această observație a fost efectuată de către Promo-LEX de la primele exerciții de monitorizare a ședințelor plenare. Astfel, în sesiunea de toamnă, dacă la începutul ședinței în medie au fost înregistrați 85 de deputați, atunci pe parcursul acesteia participarea la vot era între 62 % – 96 % din deputații înregistrați.

Absențele deputaților de la ședințele plenare au devenit o tendință în sesiunea de toamnă, în special, în raport cu fracțiunea Partidului Politic ȘOR (PPȘ). Toți deputații acestei fracțiuni au lipsit de la toate ședințele plenare, declarând boicotarea generală a ședințelor și mai puțin având obiecții asupra proiectelor de acte normative examinate. Și deputații Blocului Comuniștilor și Socialiștilor (BCS) nu au participat, în semn de protest, în cadrul a cinci ședințe plenare (29%).

Asociația Promo-LEX nu neagă dreptul deputaților de a-și manifesta dezacordul cu proiectele de acte normative votate, prin neparticiparea la ședințele plenare. Totuși, consideră că participarea la dezbaterile proiectelor de acte normative, în special, a deputaților din opoziție sporește transparența decizională prin desfășurarea dezbaterilor autentice și poate contribui la creșterea calității legilor.

Pe parcursul anului 2023, Promo-LEX va continua să monitorizeze ședințele plenare și va informa despre desfășurarea acestora. Totodată, va observa modul de cooperare a Parlamentului cu societatea civilă și va urmări implementarea recomandărilor formulate în Raportul de monitorizare a primului an de activitate al legislaturii a XI-a.

În perioada anilor 2021–2025, activitatea Parlamentului Republicii Moldova este supusă unei monitorizări exhaustive în cadrul Programului Promo-LEX "Democrație, Transparență și Responsabilitate". Scopul monitorizării este de a spori transparența instituției, de a contribui la îmbunătățirea procedurilor legislative și de a consolida interacțiunea dintre deputați și cetățeni.

Pentru informații suplimentare:

Elena Căpățînă, comunicatoare Asociația Promo-LEX

GSM: 079454344; presa@promolex.md

[\[1\]](#) Cele două ședințe nu au fost luate în considerare la analiza cumulativă a datelor statistice.

[\[2\]](#) În acest caz, opoziția parlamentară a boicotat ședința (atât PPȘ, cât și BCS), iar proiectele au fost examinate și votate rapid.